

**Vytautas Magnus University
Faculty of Social Sciences**

II International scientific conference

**MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SYSTEM:
WORLD TRENDS AND NATIONAL PECULIARITIES**

February 22th, 2019

**Kaunas,
Lithuania
2019**

II International scientific conference «Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities» : Conference proceedings, February 22th, 2019. Kaunas: Izdevniecība «Baltija Publishing», 596 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Juozas Augutis, Dr. Hab., Professor, Rector, Vytautas Magnus University, Lithuania;

Greta Brazaityte, Associate Professor, International relations coordinator, Vytautas Magnus University, Lithuania;

Dariusz Tulaveczyk, Prof., Dr Hab. of Social Sciences, University of John Paul II, Krakov, Poland;

Sonya Borisova Ilieva, Prof., Dr. Hab., editor-in-chief of Socio-Brains journal, Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria;

Tereza Giza, Dr hab., Professor, Head of Department of Social Pedagogy and Resocialization of the Holy Cross University, Kielce, Poland;

Iryna Shaposhnykova, Associate Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Psychology and Sociology, Kherson State University, Ukraine;

Kostiantyn Shaposhnykov, Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;

Nino Turabelidze, Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Humanities, Sulkhani-Saba Orbeliani Teaching University (SABAUNI), Georgia.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

TECHNOLOGIES OF DEVELOPMENT OF PERSONAL RESOURCES

Алексеева К. І. Ціннісна раціональність як технологія модерної трансформації соціуму.....	1
Artyukhova V. V., Shvedova Ya. V. The quality of organization of learning activities as the factor of the cognitive activity development of university students.....	4
Beilin M. V., Orlenko O. M. Human opportunities in the technological world.....	8
Дрозденко Н. М. Реалізація вчителем технологій особистісно-орієнтованих підходів до навчання обдарованих старшокласників.....	11
Ілляхова М. В. Технології розвитку креативного потенціалу науково-педагогічного працівника	14
Каліщук С. М. Техніка усвідомленого народження як процес діагностики й трансформації базового настроювання на сприйняття світу	18
Karpenko E. V. Emotional intelligence as a key for successful personal life fulfilment	21
Карпова Л. Г. Індивідуальна траєкторія формування учня в умовах школи-інтернату для обдарованих дітей.....	23
Kravchenko Yu. E. Methodical analytical core of 7R-oriented systemic organizational coaching and organizational (corporate) psychotherapy	27
Kravchenko Yu. E. Resource-oriented organizational (corporate) psychotherapy as a technology of developing a leader personality, team and organizational system: 5-stages of the process.....	30
Krupenyua A. S., Krupenyua N. A. The influence of music on the formation of the personality of a teenager	33
Levytska L. A., Postoiuk N. V. Technologies of forming value orientations of students in institutions of higher education of Ukraine	36

Майковська В. І. Оцінка результатів навчання при запровадженні компетентнісного підходу в контексті розвитку ресурсів особистості у вищій школі	40
Панченко О. А., Сердюк І. А. Кріосеанси – ефективний метод розвитку медико-психологічних ресурсів особистості	43
Саврасов М. В. Використання метакогнітивного підходу у дослідженнях креативності особистості: історія та сучасність, проблеми та перспективи	47
Savchuk V. A. Contrast aspect of myth implementation in character formation.....	50
Gaznuk L. M., Soina I. Yu. Human speech form as a grammatic method.....	53
Тадеуш О. М. Технології самопрезентації як інструмент особистісно-професійного самовираження фахівців галузі педагогіки дозвілля	56
Третьякова Ю. В. Особливості прояву психологічного захисту у осіб з різним рівнем суб'єктивного психологічного благополуччя.....	60

TOPICAL ISSUES OF PRACTICAL PSYCHOLOGY

Андросович К. А. Методичне забезпечення інтерактивної підтримки процесу соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі.....	64
Varanova S. V. National conditions of the process of personal maturity formation in Ukraine	67
Бончук Н. В. Викладання основ логіки математично обдарованим учням в основній школі ...	71
Бочелюк В. Й. Загальні положення попередження і подолання сімейних конфліктів	74
Buchatska S. M., Khurtenko O. V. Communication skills in the structure of psychologist's professional qualities.....	77
Калашникова Л. В. Вплив засобів масової комунікації на формування просоціальної поведінки	80
Кисельов К. С. Креативність як складова професійно-адаптаційного потенціалу особистості майбутнього вчителя початкових класів.....	83

society. The language acquires features of a living organism, which is inextricably linked with the lives of those people, the will of which it carries out.

References:

1. Rosenstock-Hüssi O. Speech and reality / Eugen Rosenstock-Hüssi. – M. : «Labyrinth», 1994. – 224 p.
2. Saussure F. Works on linguistics / F. Saussure. – M. : Progress, 1977. – 695 p.
3. Israel J. Sprache und Erkenntnis. Zur logischen Tiefenstruktur der Alltagssprache. Frankfurt-NY, 1990.
4. Searle JS What is a speech act? // Searle JS (Ed.) Philosophy of Language. Oxford, 1971.

Талеуш О. М.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогічної творчості

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

ТЕХНОЛОГІЇ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИРАЖЕННЯ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІКИ ДОЗВІЛЛЯ

Пріоритетним завданням педагогічних навчальних закладів вищої освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців, які здатні самостійно проектувати маршрут освітнього, професійного та особистісного зростання, обізнані із сучасними технологіями самопрезентації для створення особливо привабливого іміджу, що забезпечить ефективне виконання своєї професійної місії в сучасних умовах.

Активна інформатизація суспільства призводить до певного протистояння процесів самопрезентації з позицій ідентичності особистості та її діяльності, що визначає ряд дискусійних питань серед дослідників щодо: психологічних особливостей самопрезентації особистості у соціальному середовищі (Е. Бакушин, Т. Курбака, А. Шишков, А. Жичкін); способів самопрезентації особистості в різних комунікаційних середовищах соціальних мереж (Д. Іванов, С. Черних, Е. Горний); форми самопрезентації у блозі (Н. А. Курчатова); самопрезентація особистості в Інтернет-просторі технологією «селфі» (Д. Погонцева) та ін.

Поняття «самопрезентація» з позицій психології визначається як управління враженнями для визначення цілеспрямованих стратегій і тактик, які використовуються індивідом за для створення зовнішнього іміджу та враження про себе [2; 3; 8; 10]. Науковці зазначають, що одним з основних мотивів самопрезентації є досягнення соціального успіху та соціального

визнання та підкреслюють, що самопрезентація у соцмережах – це мотивована та свідомо діяльність, яка носить компенсаторний характер, стимулює потребу нового досвіду, експерименту побудови власного образу «Я» [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10].

Самопрезентація фахівця галузі педагогіки дозволяє виступати як полісемантична категорія, що характеризує стиль самовираження; нову форму професійно-педагогічної діяльності, що спрямована на створення сприятливого враження або відношення до ідеального стилю професійної діяльності. Відповідно, самопрезентацію майбутнього фахівця галузі педагогіки дозволя в соціальних мережах (Facebook, Twitter, Instagram та ін.) можна визначити як цілеспрямоване формування власного образу «Я», який проектується через призму власних цілей, мотивів, уявлень про майбутню професійну діяльність у сфері дозвілля і рекреації, а також як відображення особистих цінностей та відношень до ідеального стилю професійної діяльності.

Процес побудови самопрезентації фахівця галузі педагогіки дозволяє в соціальних мережах можна розглядати як одну з його практик, яка направлена на соціальний ріст, певну компенсацію, а також ідентифікацію себе з певною соціальною групою. Самопрезентація педагогом-організатором культурно-дозвілєвої діяльності і рекреації своїх професійних якостей, послуг, визначається як самореклама, яка передбачає підготовку і надання інформації про себе як професіонала у певній галузі.

Ефективна самопрезентація потребує від майбутнього педагога-організатора навичок використання сучасних її технологій, що допоможуть відобразити його конкретні досягнення в різноманітних видах і формах культурно-освітньої, дозвілєво-рекреаційної та художньо-творчої діяльності та передбачають: активність самовираження педагога-організатора культурно-дозвілєвої діяльності і рекреації; варіативність анімаційних образів, які презентуються у процесі здійснення професійної діяльності; ступінь усвідомлення та ціленаправлення інформації про себе та професійну діяльність; інноваційність та естетичність образів, які створюються; широта самовираження у процесі культурно-освітньої та рекреаційно-дозвілєвої діяльності; креативність самовираження педагога-організатора сфери дозвілля і рекреації; нормативність та окультуреність самовираження фахівця галузі педагогіки дозволя.

Однією з ефективних технологій самопрезентації педагога-організатора культурно-дозвілєвої діяльності і рекреації є *технологія портфоліо*, що ефективна як під час професійної підготовки так і у майбутній педагогічній діяльності та дозволяє йому ефективно планувати, оцінювати процес і результати власної навчальної, професійної та творчої діяльності. Якісно створене портфоліо є показником готовності майбутнього фахівця до самостійної педагогічної діяльності у культурно-освітньому та рекреаційно-дозвілєвому середовищі, активізує пізнавальний характер видів діяльності і

підсилює ефективність професійної підготовки педагога-організатора. В сучасних умовах портфоліо стає все більш затребуваною сучасною технологією демонстрації компетентностей фахівця та інструментом його самопрезентації [6; 8; 9].

Електронне портфоліо дозволяє відображати конкретні досягнення майбутнього фахівця галузі педагогіки дозвілля в різноманітних видах культурно-освітньої, дозвілсько-рекреаційної та творчої діяльності. Основними елементами технології електронного портфоліо виступають: особиста інформація (фото, особисті дані, контакти); культурно-просвітницька діяльність (керівництво гуртком, секцією, художньо-мистецькою лабораторією); досягнення вихованців (фото, відео, дипломи); презентація надання культурно-освітніх, дозвілсько-рекреаційних, анімаційних послуг; підтвердження кваліфікації (сертифікати, грамоти, листи подяки, свідоцтва, посвідчення, дипломи); науково-дослідна діяльність (публікації, конференції, стипендії, гранти, нагороди); додаткові особисті досягнення (успіхи в спорті, творчій діяльності та суспільному житті); самооцінка розвитку професійно-особистісних якостей (роздуми про досягнуті результати, власний досвід, рівень професіоналізму, перспективи та можливості подальшого кар'єрного зростання).

Сучасною технологією самопрезентації на сьогодні є *блог*, створення якого допомагає персоніфікувати інтернет-середовище та виокремити особисте «Я» [5]. Визначена технологія включає засоби докомунікативної самопрезентації, щоденникові записи та діалогічну частину ІД-текстів (коментарі). Засоби докомунікативної самопрезентації фахівця галузі педагогіки дозвілля виступають своєрідною візитівкою власника блогу, яка передбачає наявність імені користувача (нік); аватара (малюнка або світлина, що виконує роль певного символу), який супроводжує записи й коментарі власника блогу; список інтересів/антиінтересів; «статус» або девіз (словосполучення, вдалий вираз, який теж має певну символічну семантику); дизайн блогу. Саме через вербальні засоби докомунікативної самопрезентації педагога-організатора культурно-дозвілської діяльності і рекреації (вибір імені, назви блогу й статус) демонструється номінативна здатність власника блогу, реалізується визначена ним лінія мовленнєвої поведінки та створюється первісна мовна особистість, яку можна буде побачити в основних текстах віртуального щоденника. Невербальні засоби комунікації: аудіовізуальні ресурси мережі (малюнки, світлини, аудіофайли тощо), посилання на інтернет-ресурси або інші інтернет-щоденники, символічні замінники-індикатори емоційного стану/ставлення («смайлики», показники «теперішнього настрою»), вибір стилю аудіовізуальної презентації власного повідомлення (колір, шрифт, розмір, фон, звуковий супровід, вибір малюнка, що презентує власника (юзерпик) тощо [5]). Мета створення блогу фахівцем галузі педагогіки визначається у можливості від свого імені та статусу

спілкуватись з інтернет-користувачами, щодо запитів, потреб, вподобань різних категорій населення та їх орієнтацію на проведення вільного часу та дозвілля; презентувати себе у різноманітних видах культурно-освітньої, дозвілсько-рекреаційної та творчої діяльності, афішувати різноманітність надання дозвілсько-рекреаційних послуг та ін.

Особливе значення для фахівців галузі педагогіки дозвілля виступає така технологія самопрезентації як *селфі*, що – передбачає вид фотографії, автопортрет, зроблений за допомогою камери смартфона, планшета, фотоапарата чи web-камери і розміщений в соціальній мережі. Важливим у цій технології самопрезентації для фахівця галузі педагогіки дозвілля є можливість відобразити себе «тут і зараз», донести до глядача певний важливий момент чи професійне досягнення та відобразити своє ставлення до нього, оскільки візуальний образ це передає краще за текст, а також дозволяє отримати позитивний зворотний комунікативний зв'язок («лайк», репост, коментар) як елемент зовнішньої психологічної стимуляції.

Впровадження визначених технологій самопрезентації у процес професійної підготовки фахівців галузі педагогіки дозвілля у закладах вищої освіти під час вивчення навчальних предметів таких як: «Професійний імідж педагога-аніматора», «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення», «PR – технології в культурно-освітній дозвілській діяльності», «Event-технології у сфері дозвілля» забезпечить не тільки формування інтегративно-функціональних спектрів професійної компетентності майбутнього фахівця у галузі педагогіки дозвілля, а й значно підвищить показник готовності майбутнього фахівця до проектування самостійної педагогічної діяльності у культурно-освітньому та рекреаційно-дозвілському середовищі.

Література:

1. Виноградова Т. Ю. Специфика общения в Интернете / Т. Ю. Виноградова // Русская и сопоставительная филология: Лингвокультурологический анализ. Казань, 2004. С. 63–67.
2. Журавлева И. А. Феномен самопрезентации личности в психологии / И. А. Журавлева // Вестник университета. – 2012 – № 12 – С. 248–253.
3. Кубрак Т.А. Самопрезентация субъекта: состояние проблемы и различные подходы к исследованию // Методология комплексного человекознания и современная психология. М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2008. С. 199–212.
4. Кубрак Т.А. Интенция самопрезентации субъекта в различных видах дискурса // Ситуационная и личностная детерминация дискурса. М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2007. С. 185–204.
5. Курчакова, Н. А. Формы самопрезентации в блоге / Н. А. Курчакова // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. СПб., 2007. С. 132–163.

6. Михайлова Е. В. Самопрезентация: теории, исследования, тренинг / Е. В. Михайлова. – СПб.: Речь, – 2007. – 224 с.
7. Пикулева О. А. К вопросу о содержании самопрезентации: тактики и стратегии / О. А. Пикулева // Имиджелогия – 2005: Материалы третьего международного симпозиума по имиджелогии. – М., 2005. – С. 87-88.
8. Хороших В. В. Психологические факторы успешности самопрезентации: дис. канд. психол. Наук / Хороших Валерия Викторовна. – СПб., 2001. – 193 с.
9. Жичкина, А. Е. Стратегии самопрезентации в Интернет и их связь с реальной идентичностью [Электронный ресурс] / А.Е. Жичкина, Е.Н. Белинская. Режим доступа: <http://flogiston.ru/articles/netpsy/strategy>.
10. Lewis M. A. Self-determination and the use of self-presentational strategies / M. A. Lewis, C. Neighbors // Journal of Social Psychology. – 2005. – Vol. 145. – P. 469-489.

Третьякова Ю. В.,

кандидат психологічних наук,

асистент кафедри загальної психології

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ У ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ СУБ'ЄКТИВНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Досягнення відчуття наповненості життя через взаємодію з оточуючим світом, насиченість життя певним смислом, що супроводжується переживанням щастя найбільш повно відображається через поняття психологічне благополуччя, дослідження якого є однією з центральних задач не тільки для екзистенційної психології, а й для всієї науково-практичної психології.

Психологічне благополуччя не сталий, а динамічний процес який залежить від сукупності великої кількості зовнішніх та внутрішніх особистісних чинників.

Відомо, що в більшості випадків стресові, фрустраційні чи просто суб'єктивно-важкі події представляють найбільшу загрозу для психологічного благополуччя особистості, проте адаптаційні конструкти, такі як психологічні захисти, в структурі особистості, можуть значно полегшити подолання стресу чи фрустраційної ситуації, або ж у випадку використання неефективних стратегій, навпаки, ускладнити та затягнути процес адаптації

чи подолання негативної ситуації, що напряму вплине на відчуття суб'єктивного благополуччя.

Під психологічним захистом розуміється спеціальна система стабілізації особистості, що направлена на захист свідомості від несприятливих, травмуючих переживань, що пов'язані з внутрішніми конфліктами, станами тривоги та дискомфорту.

Функцією цих особистісних механізмів є зниження емоційного напруження до настання більш сприятливої ситуації [1, 4, 5, 6].

Метою проведеного дослідження стало – дослідження зв'язку рівня психологічного благополуччя та особливостей прояву захисних механізмів особистості.

Вибірка складалась з 75 студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка факультету психології, віком від 19-27 років (47 – дівчат та 28 – юнаків).

Методичний інструментарій. Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф» адаптована М.М. Лепешинським, опитувальник Плутчіка-Келермана-Конте «Індекс життєвого стилю» (ІЖС) для діагностики вираженості різноманітних механізмів психологічного захисту.

Кількісна обробка даних здійснювалась за допомогою методів математичної статистики, реалізованих в IBM SPSS Statistics 19: дескриптивна статистика (міри центральної тенденції, частотний аналіз) t-критерій Ст'юдента та кореляційний аналіз.

Результати дослідження. Для виявлення особливостей психологічного захисту у осіб з різним рівнем психологічного благополуччя ми розділили вибірку на три групи. За основу розподілу вибірки за показником «психологічне благополуччя» ми взяли дані запропоновані Лепешинським Н.Н.: низький рівень відповідає діапазону до 314 балів (1-3 стени), середній рівень від 315 до 413 балів (4-7 стени) і високий рівень від 414 і вище (8-10 стени) [3]. До першої групи з низьким рівнем психологічного благополуччя (НПБ) увійшло 22 особи, до другої групи з середнім рівнем психологічного благополуччя (СПБ) увійшло 34 особи і до третьої групи з високим рівнем психологічного благополуччя (ВПБ) увійшло 19 осіб. Результати психологічного благополуччя представлені в Таблиці 1.

Відмінностей у використанні континууму психологічних механізмів захисту у осіб з різним рівнем психологічного благополуччя представлені в Таблиці 1.

За даними В.Г. Каменської нормативні значення для «загального показника напруження» для міського населення пострадянського простору дорівнюють 40-50% [1]. Якщо «загальний показник напруження» перевищує 50% поріг, то це відображає реально існуючий але не розв'язаний внутрішній чи зовнішній конфлікт. Дані отримані нами свідчать, що «загальний показник напруження» значно вищий в групі з низьким рівнем психологічного благополуччя ніж в групах з середнім чи високим рівнем, що вказує на наявність внутрішніх та зовнішніх конфліктів в першій групі.